

DATE PRELIMINARE CU PRIVIRE LA ORNITOFAUNA VERNALĂ A REZERVAȚIILOR ORNITOLOGICE, HISTRIA ȘI MURIGHIOL - DOBROGEA.

DAN STĂNESCU

PETER ZSIVANOVITS

Este lesne de-nțeles, că pentru fiecare ornitolog-străin sau indigen — Delta Dunării, adevărat paradis al păsărilor, a constituit un punct de maximă atracție tocmai datorită multitudinii speciilor existente aici, multitudine generată de poziția sa geografică favorabilă, plasată fiind în calea a cinci drumuri importante de migrație.

La sud de Delta Dunării însă, în imediata apropiere a brațului Sfîntul Gheorghe, la Murighiol apoi la Histria, se află două rezervații — refugiu, în care după părerea noastră (cu deosebire în cea de la Histria) este concentrată o avifaună spectaculoasă, constituind totodată un nesecat izvor de surprise din punct de vedere al apariției speciilor rare, bunăoară.

Scopul lucrării de față, este acela de a consemna avifauna vernală (lunile mai-iunie, cuprinzând date și din ultima parte a aspectului prevernal — a doua jumătate a lunii aprilie), apartinând la aceste două rezervații, bazată pe suma datelor obținute în anii 1966, 1967, 1968, 1969, 1970 și 1971. Cu caracter apropiat ne sunt cunoscute articolele lui M. Bichiceanu pentru Histria (*Bichiceanu 1968*) și A. Papadopol pentru Murighiol (*Papadopol 1965*).

Autorii lucrării de față, nu ridică desigur pretenția de a fi epuizat lista speciilor prezente cum nici aceea de a fi omis existența probabilă a altora.

De aici și caracterul preliminar al lucrării care se vrea la urma urmei, doar o modestă contribuție cu caracter informativ, adresată acestor ornitologi, care se interesează mai îndeaproape de problema „ornis“-ului Dobrogean.

În recunoașterea păsărilor, am folosit metoda clasică: prin intermediul binocului, specia fiind determinată „la fața locului”, după caracterele exterioare.

Acolo unde au existat dubii, dar și ca o modalitate de estimare numerică, ne-a fost de mare folos aparatul fotografic cu teleobiectiv.

Dar cel mai mult, în stabilirea și diferențierea speciilor de subspecii, mai cu seamă la păsările mici, am apelat la plasa de prins păsări având ca scop și inelarea acestora, ca urmare a colaborării noastre cu C. O. R.

Lista speciilor observate în rezervațiile de la Histria și Murighiol în lunile aprilie, mai și iunie ale anilor 1966—1971.

(Die Vogelarten der Naturschutzgebiete Histria und Murighiol — beobachtet in den Frühjahrsmonaten 1966—1971).

S P E C I A	Element faunistic*)	Histria	Murighiol
1. Podiceps cristatus (L.) 1758	palearctic	+	+
P. griseigena (Bodd.) 1783	holarctic	+	+
P. nigricollis Ch. L. Brehm 1831	palearctic	+	+
P. ruficollis (Pall.) 1764	palearctic	+	+
Phalacrocorax carbo (Shaw et Nodder) 1801	palearctic	+	+
P. pygmeus (Pall.) 1773	sarmatic ?		+
Pelecanus onocrotalus L., 1758	palearctic	+	+
P. crispus Bruch 1832	sarmatic	+	
Ardea cinerea L., 1758	palearctic	+	+
A. purpurea L., 1758	indo-african	+	+
Egretta alba (L.) 1758	cosmopolit	+	+
E. garzetta (L.) 1766	palearctic	+	+
Ardeola ralloides (Scop.) 1769	etiopian	+	+
Nycticorax nycticorax (L.) 1758	cosmopolit	+	+
Ixobrychus minutus (L.) 1766	palearctic	+	+
Botaurus stellaris (L.) 1758	palearctic	+	+
Ciconia ciconia (L.) 1758	palearctic	+	+
Plegadis falcinellus (L.) 1766	palearctic	+	+
Platalea leucorodia (L.) 1758	palearctic	+	+
Phoenicopterus ruber Pall. 1811	?	+	
Cygnus olor (Gmel.) 1783	palearctic	+	+
Anser anser (L.) 1758	palearctic	+	+
Tadorna tadorna (L.) 1753	sarmatic ?	+	
T. ferruginea (Pall.) 1764	paleoxeric	+	
Anas strepera L., 1758	holarctic	+	+

*) În aprecierea speciilor ca aparținind unuia sau altuia dintre elementele faunistice notate, ne-am folosit de indicațiile lui Voous (Voous 1962).

S P E C I A

Element
faunistic*) Histria Murighiol

<i>A. crecca</i> L., 1758	holarctic	+	
<i>A. querquedula</i> L., 1758	palearctic	+	+
<i>A. platyrhynchos</i> L., 1758	holarctic	+	+
<i>A. acuta</i> L., 1758	palearctic	+	
<i>Netta rufina</i> (L.) 1758	sarmatic	+	+
<i>Spatula clypeata</i> L., 1758	holarctic	+	+
<i>Aythya ferina</i> (L.) 1758	palearctic	+	+
<i>A. nyroca</i> (Güldenst.) 1770	turkestano- mediteranian	+	+
<i>A. fuligula</i> (L.) 1758	palearctic		+
<i>Mergus merganser</i> L., 1758	holarctic		+
<i>Aquila heliaca</i> , Savigny, 1809?	palearctic		+
<i>Buteo buteo</i> L., 1758	holarctic		+
<i>Falco subbuteo</i> L., 1758	palearctic		+
<i>F. vespertinus</i> L., 1766	palearctic		+
<i>F. tinnunculus</i> L., 1758	palearctic		+
<i>Circus aeruginosus</i> (L.) 1758	palearctic	+	+
<i>Perdix perdix</i> (L.) 1758	europeano- turkestani		+
<i>Grus grus</i> (L.) 1758	palearctic	+	
<i>Gallinula chloropus</i> (L.) 1758	cosmopolit	+	+
<i>Fulica atra</i> L., 1758	palearctic?	+	+
<i>Haematopus ostralegus</i> L., 1758	cosmopolit	+	
<i>Vanellus vanellus</i> L., 1758	turkestani	+	+
<i>Charadrius dubius</i> Gmel. 1789	palearctic	+	+
<i>Charadrius alexandrinus</i> L., 1758	cosmopolit	+	+
50. <i>Eudromias morinellus</i> (L.) 1758	arctic	+	
<i>Pluvialis squatarola</i> (L.) 1758	arctic	+	
<i>P. apricaria</i> (Ch. L. Brehm) 1831	arctic	+	+
<i>Arenaria interpres</i> (L.) 1758	arctic	+	+
<i>Gallinago gallinago</i> (L.) 1758	holarctic	+	+
<i>G. media</i> (Lath) 1787	palearctic		+
<i>Numenius arquata</i> (L.) 1758	palearctic	+	
<i>N. phaeopus</i> (L.) 1758	holarctic	+	
<i>Limosa limosa</i> (L.) 1758	palearctic	+	
<i>L. lapponica</i> (L.) 1758	palearctic	+	
<i>Tringa totanus</i> (L.) 1758	palearctic	+	
<i>T. nebularia</i> (Gunn) 1767	siberian	+	
<i>T. ochropus</i> L., 1758	palearctic	+	+
<i>T. erythropus</i> (Pall.) 1764	siberian	+	+
<i>T. glareola</i> L., 1758	palearctic	+	+
<i>T. hypoleucus</i> L., 1758	holarctic	+	+
<i>Calidris minuta</i> (Leisl) 1812	arctic	+	+
<i>C. alpina</i> (L.) 1758	arctic	+	+

<i>C. ferruginea</i> (Pont) 1763	arctic	+	+
<i>Philomachus pugnax</i> (L.) 1758	palearctic	+	+
<i>Recurvirostra avosetta</i> L., 1758	turkestano-mediteranian?	+	+
<i>Himantopus himantopus</i> L., 1758	cosmopolit	+	+
<i>Phalaropus lobatus</i> (L.) 1758	arctic	+	
<i>Burhinus oedicnemus</i> (L.) 1758	turkestano-mediteranian	+	+
<i>Glareola pratincola</i> (L.) 1758	indo-african	+	+
<i>G. nordmanni</i> Fisch. 1842	indo-african	+	
<i>Larus canus</i> L., 1758	palearctic	+	
<i>L. fuscus</i> L., 1758	palearctic	+	
<i>L. argentatus</i> Pall. 1811	neoarctic	+	
<i>L. ridibundus</i> L., 1766	palearctic	+	+
<i>L. minutus</i> Pall. 1776	palearctic	+	+
<i>Chlidonias hybrida</i> (Pall.) 1811	palearctic	+	+
<i>Ch. nigra</i> (L.) 1758	holarctic	+	+
<i>Ch. leucoptera</i> (Temm) 1815	palearctic	+	+
<i>Hydroprogne caspia</i> (Pall.) 1770	cosmopolit	+	
<i>Sterna hirundo</i> L., 1758	holarctic	+	+
<i>S. albifrons</i> Pall. 1764	cosmopolit	+	+
<i>Columba oenas</i> L., 1758	europeano-turkestan	+	+
<i>Streptopelia turtur</i> (L.) 1758	europeano-turkestan	+	
<i>S. decaocto</i> (Friv.) 1838	indo-african	+	
<i>Cuculus canorus</i> L., 1758	palearctic	+	+
<i>Asio flammeus</i> (Pall.) 1763	holarctic	+	+
<i>Caprimulgus europaeus</i> L., 1758	palearctic	+	
<i>Apus apus</i> (L.) 1758	palearctic	+	+
<i>Alcedo atthis</i> (L.) 1758	palearctic	+	+
<i>Merops apiaster</i> L., 1758	turkestano-mediteranian	+	+
<i>Coracias garrulus</i> L., 1758	europeano-turkestan	+	+
<i>Upupa epops</i> L., 1758	palearctic	+	+
<i>Calandrella brachydactyla</i> (Leisl.) 1814	turkestano-mediteranian	+	+
<i>Melanocorypha calandra</i> (L.) 1758	mediteranian	+	+
100. <i>Galerida cristata</i> (L.) 1758	palearctic	+	+
<i>Alauda arvensis</i> L., 1758	palearctic	+	+
<i>Lullula arborea</i> (L.) 1758	european	+	+
<i>Hirundo rustica</i> L., 1758	holarctic	+	+
<i>Delichon urbica</i> (L.) 1758	palearctic	+	+
<i>Riparia riparia</i> (L.) 1758	holarctic	+	+

Motacilla alba L., 1758	palearctic	+	+
M. flava feldegg Mich. 1830	palearctic	+	
M. flava flava L., 1758	palearctic	+	+
Anthus cervinus (Pall.) 1811	arctic	+	+
A. pratensis (L.) 1758	european	+	+
Lanius collurio L., 1758	palearctic	+	+
L. minor Gmel. 1788	europeano-turkestani	+	
Acrocephalus schoenobenus (L.) 1758	turkestani	+	+
A. palustris (Bechst.) 1798	european	+	+
A. arundinaceus (L.) 1758	europeano-turkestani	+	+
Hippolais icterina (Vieill.) 1817	mediteranian	+	+
H. pallida (Linderm) 1843	mediteranian	+	
Sylvia atricapilla (L.) 1758	european	+	+
S. borin (Bodd.) 1783	european	+	
120. S. curruca (L.) 1758	europeano-turkestani	+	+
Phylloscopus collybita (Vieill.) 1817	palearctic	+	+
Saxicola rubetra L., 1758	european	+	+
Phoenicurus phoenicurus (L.) 1758	european	+	+
Luscinia megarhynchos Ch. L. Brehm 1831	european	+	+
Oenanthe oenanthe (L.) 1758	palearctic	+	+
O. pleschanka (Lepechin) 1770	turkestani	+	
Panurus biarmicus russicus (Ch. L. Brehm) 1831	palearctic	+	+
Emberiza calandra L., 1758	europeano-turkestani	+	
E. citrinella L., 1758	palearctic	+	+
130. E. schoeniclus L., 1758	palearctic	+	+
Carduelis carduelis L., 1758	europeano-turkestani	+	+
Passer domesticus L., 1758	palearctic	+	+
P. montanus L., 1758	palearctic	+	+
P. hispaniolensis (Temm.) 1820	turkestani	+	+
135. Sturnus roseus (L.). 1758	turkestani	+	+
S. vulgaris L., 1758	europeano-turkestani	+	+
Oriolus oriolus (L.) 1758	palearctic	+	+
Pica pica (L.) 1758	palearctic	+	+
Corvus monedula (Fisch.) 1811	palearctic	+	+
140. C. frugilegus L., 1758	palearctic	+	+
141. C. cornix L., 1758	palearctic	+	+

În rîndurile de mai jos, dăm curs cîtorva notații suplimentare cu referire la anumite specii observate, specii mai mult sau mai puțin obișnuite ca prezență, în tabloul avifaunistic de ansamblu al acestor două rezervații-refugiu :

PLATALEA LEUCORODIA L., 1758.

Specie cu apariție sporadică, atât la Histria cît și la Murighiol. Observată atât în formăție de zbor, cît și în grup căutîndu-și hrana în smircuri sau ape puțin adinci. Cel mai mare număr de lopătari l-am notat pentru Histria pe data de 27.05.1970 (7 exemplare), iar Murighiol-sărături — 28.05.1971 (8 exemplare).

F. Roux susține să fi observat la Murighiol mai multe zeci de exemplare, probabil însă în apele puțin adinci ale ghioului cu același nume. (Roux, 1967).

PHOENICOPTERUS RUBER PALL. 1811.

Pe data de 6.06.1970., descoperim — împreună cu C. Stănescu — la SV de cetatea Histria, flamingul. (Stănescu, 1970).

Pasărea am observat-o de departe, preocupată fiind de precurarea hranei, după modul caracteristic : pendularea capului prin apă, „însotit de o înaintare relativ lentă”. (Bauer și Glutz v. Blotzheim, 1966).

Se pare că același exemplar a fost observat în ultimele luni ale anului 1970 de către ornitologul Allan Johnson (Franța) în Bulgaria și anume la Burgas, motivindu-se prezența flamingului acolo prin existența unor soluri sărăturate analoage celor de la Histria (comunicare verbală, Cătuneanu).

Individul observat de noi l-am identificat ca fiind adult, cu penajul alb și roșu-trandafiriu pe flancurile corpului, fără a distinge acea haină alb-murdară, cu aripi brune, caracteristică juvenilului.

Dar prezența flamingului (Băcescu și colab. 1967) la Histria este stabilită de către E. Nadra încă din toamna anului 1969 și anume, tot ca pasare solitară. Din acest motiv, tindem să credem că toate cele trei observații nu fac altceva decât să se refere la același individ, redescoperit succesiv. (Nadra comunică datele observației sale, la cca de-a IV-a sesiune a Muzeelor/1971).

În literatura românească de specialitate prezența flamingului este consemnată încă de către D. Linîța (Linîța, 1944 1955) și M. Tălpăeanu (Tălpăeanu, 1964).

TADORNA FERRUGINEA (PALL.) 1764.

Observat pereche sau în număr mai mare la Histria. Tot pe data de 6.06.1970, descoperim un stol compus din 16 indivizi, masculi și fe-

mele, de altfel cel mai mare număr de călifari roșii înregistrat pentru perioada 1966—71.

Specia se alăturase mijor (!) de *Larus minutus* L. juvenili și adulți, care în această zi și apoi în următoarele, au rămas în căutare de hrana la NV de cetate.

ANAS STREPERA L., 1758.

În literatura de specialitate străină, găsim făcută afirmația, că rața pestriță (Băcescu și colab. 1967), ar ocupa, cel puțin pentru imprejurimile mai largi ale Constanței, al doilea loc d.p.d.v. al domniașiei numerice (Tuscherer și Förster, 1965). Similară este și părerea lui F. Roux, cu privire la Delta Dunării, atunci cind se referă la *A. strepera* (Roux, 1967). Idem Vasiliu (Vasiliu, 1968).

Atât la Histria cât și la Murighiol, nu am putut stabili de-a lungul perioadei de observație, un număr crescut de indivizi. În medie, una pînă la două perechi de rezervație.

ANAS ACUTA L., 1758.

Specie observată o singură dată la Histria (29.05.1970).

AYTHYA FULIGULA (L.) 1758.

Pe 28 și 29.06.1971, sunt observate două exemplare (pereche?) în zona sărăturilor Murighiol (W. Klemm, comunicare verbală).

Prin analogie cu M. Tălpăneanu, care observă rața moțată pe lacul Agigea (16.06.1968), consemnăm încă o observație care pare să „confirme vechile date asupra cuibăritului ei probabil în Dobrogea“ (Tălpăneanu, 1968). Aceasta li se alătură și perechea observată de Tuscherer și Förster în capătul nordic al lacului Tașaul (5.06.1961) (Tuscherer și Förster, 1965).

HAEMATOPUS OSTRALEGUS L., 1758.

Histria, 4. 06.1970-1 exemplar, izolat.

EUDROMIAS MORINELLUS (L.) 1758.

Atât în mai 1969 cât și mai 1970 am observat prundărașul de munte (Băcescu și colab. 1967) la Histria și anume la S de cetate, pe fișile de nisip din aproierea lacului Sinoe.

PLUVIALIS SQUATAROLA (L.) 1758 și P. APRICARIA (CH. L. BREHM) 1831.

Idem *E. morinellus*, dar în număr mai restrâns (doi, apoi trei indivizi, observați izolați — pentru ploierul argintiu (*Băcescu și colab. 1967.*) un singur exemplar pentru ploier (1970, Histria).

ARENARIA INTERPRES (L.) 1758.

Observat în stol, atât la Murighiol cit și Histria : 21.05.1968 — Murighiol ; 28.05.1970 — Histria ; 18.05.1971 — Murighiol.

NUMENIUS PHAEOPUS (L.) 1758.

În 1967, prezența lui *N. phaeopus* este semnalată pentru Histria de către *F. Roux* (*Roux, 1967*), care identifică 15 exemplare într-un stol compus din mai multe specii de limicole, inscriindu-se astfel cunoștinței noastre, cu cel mai crescut număr de indivizi observați.

Că dată recentă a observării culicului mic (*Băcescu și colab., 1967*) la Histria, care însă depășește cu mult granițele perioadei studiate de noi, dar și a sitarului-de-mal-nordic (*Limosa lapponica L.*, 1758) ne-a fost incredințată aceea, făcută de către Dr. Tibor Weisz (Cehoslovacia, Bardejov) și anume în ziua de 22.08.1971 (5 exemplare) respectiv unul) (comunicare verbală).

CALIDRIS FERRUGINEA (Pont.) 1763.

Ca și *C. alpina*, *C. ferruginea* apare în stoluri mari la Histria, mai mici sau aproape de loc la Murighiol. Specia este amintită pentru Murighiol în 1967 de către Haensel și Tálpeanu (op. cit. *Cătuneanu, 1967*).

Demnă de semnalat ni se pare înregistrarea prezentei unui caz de albinism, la un individ din al cărui penaj s-au păstrat întunecate doar extremitățile aripilor.

RECURVIROSTRA AVOSETTA L., 1758.

Histria este populată în număr evident mai mare de ciocîntorsi (*Băcescu și colab. 1967*), decât rezervația de la Murighiol.

După tendința acestei specii, constatătă în ultimii ani, de a-și așeza cuibarele în dreptul localității Beibugeac, găsirea unui cuib pe o mică insulă în extremitatea sudică a sărăturilor Murighiol, reactualizează datele furnizate de Papadopol în 1965. (*Papadopol, 1965*).

Numărul perechilor clochitoare ar spori poate mai mult, dacă ar fi asigurată securitatea cuibăritului lor.

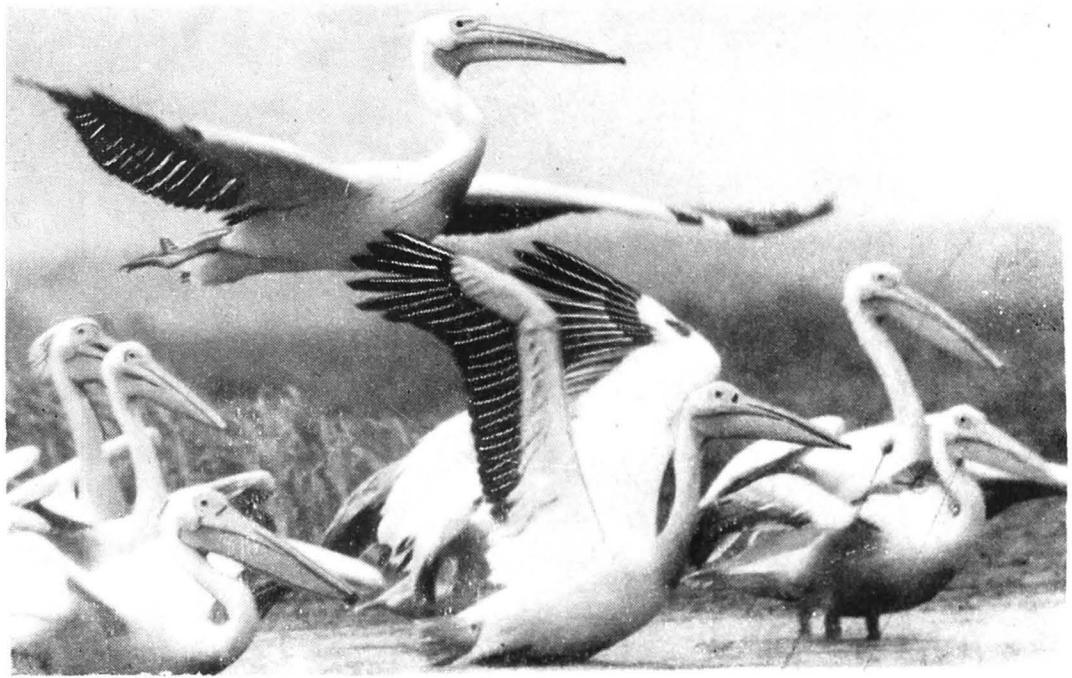

Fig. 1. Pelicani. Auffliegende Pelikane.

Fig. 2. Călifari la Histria. Brandenten bei Histria.

Fig. 3. Ciocîntors, pe cuib. Brütender Säbelschnäbler.

Fig. 4. Cătăligă. Stelzenläufer bei Murighiol,

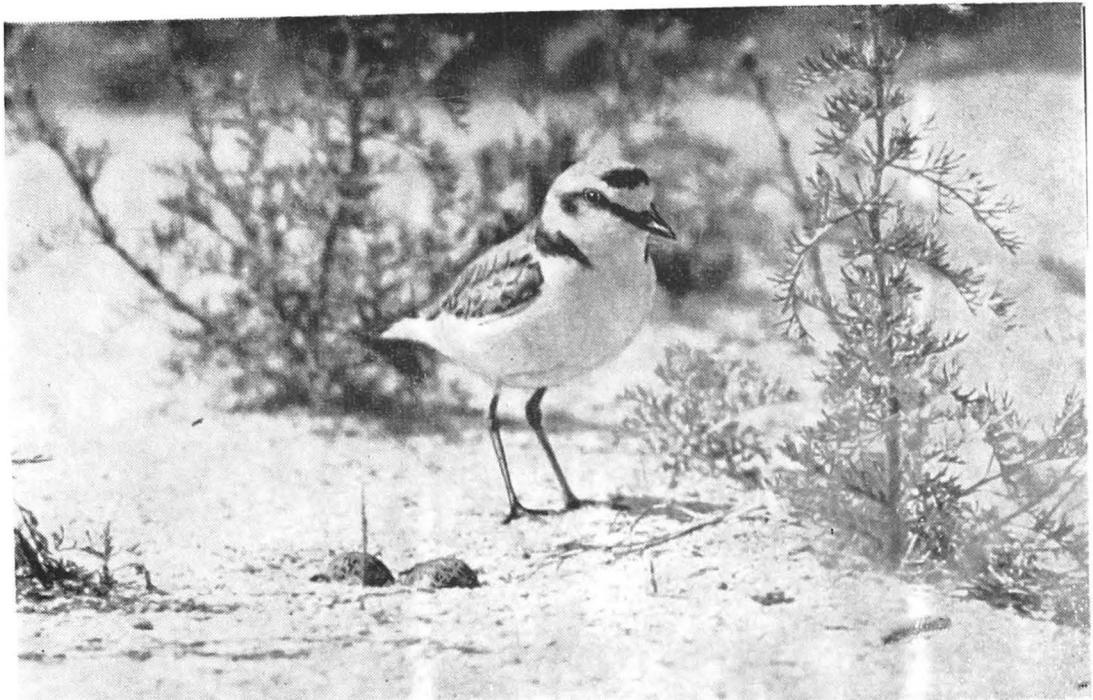

Fig. 5. Prundăraș la Histria. Seerogenpfeifer bei Histria.

Fig. 6. Fîsă roșiatică .Rotkehlpieper.

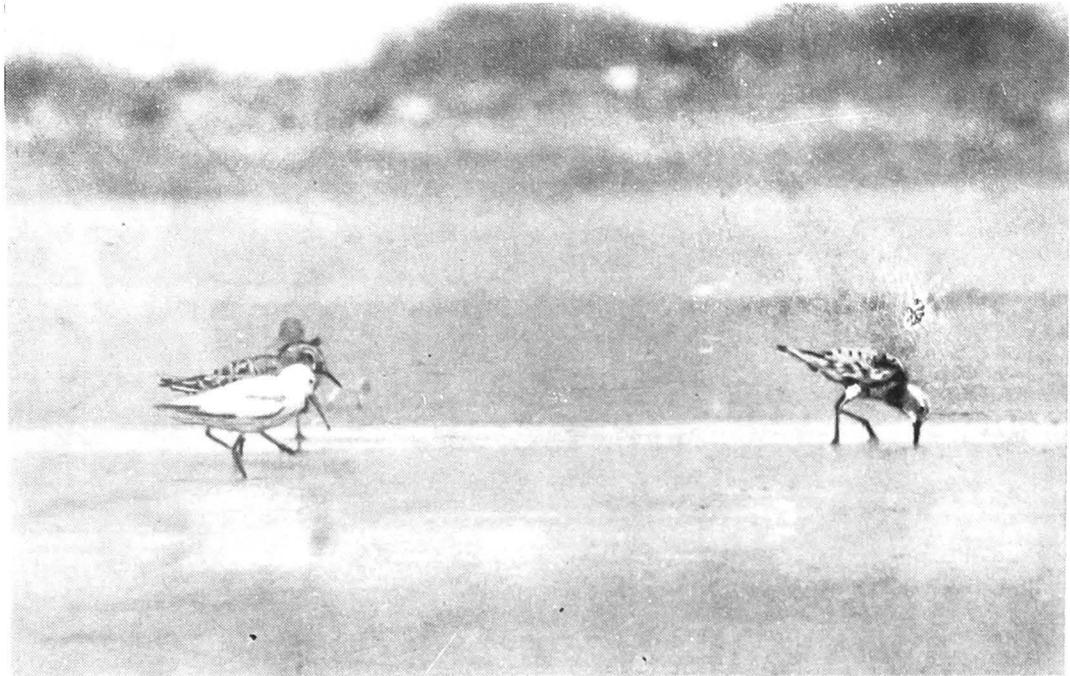

Fig. 7. Fugaci roșcat-formă albinotică. Sichelstrndläufer-albinotische Form.

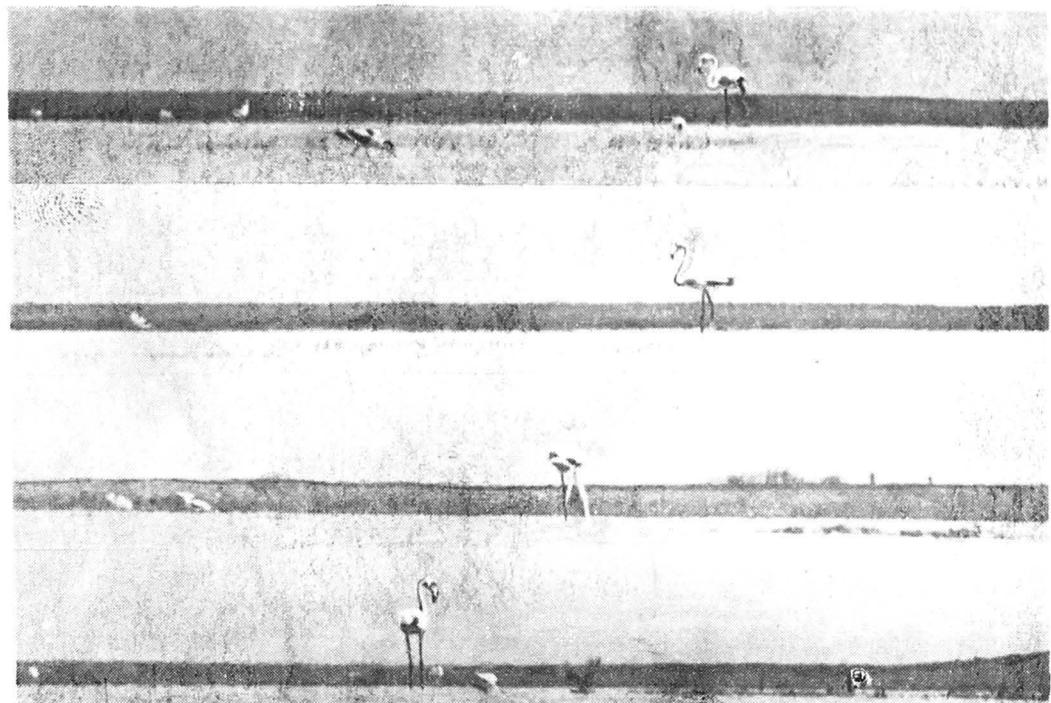

Fig. 8. Flamingul de la Histria. Der Flamingo bei Histria.

Fig. 9. Fugaci. Zwerstrandläufer.

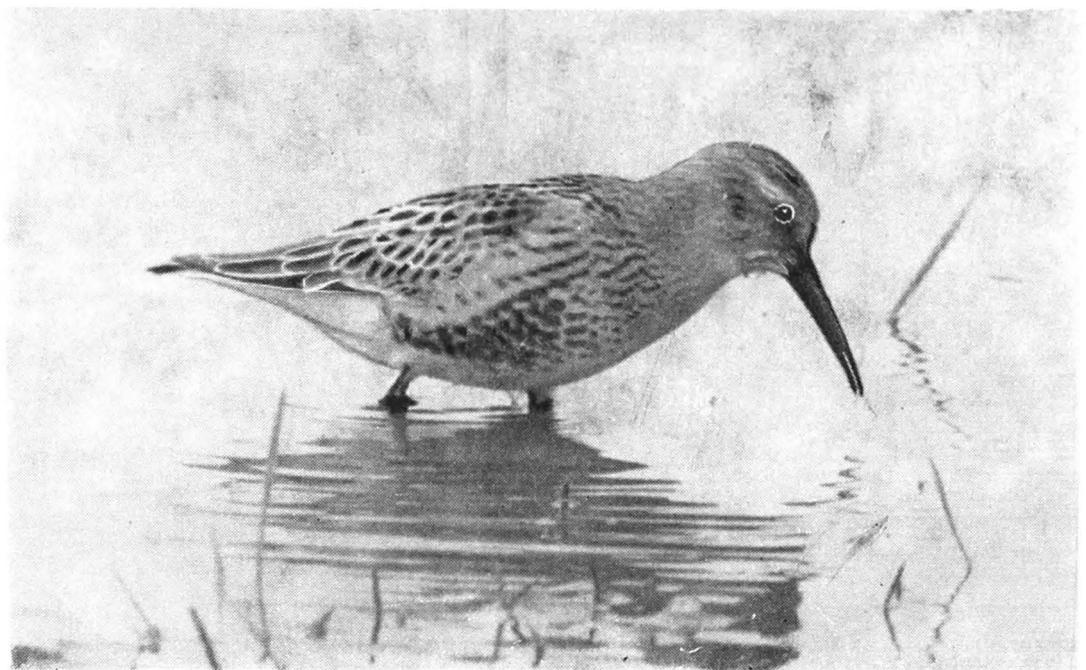

Fig. 10. Fuqaci de tārm. Alpenstrandläufer.

Fig. 11. Lebădă. Höckerschwan.

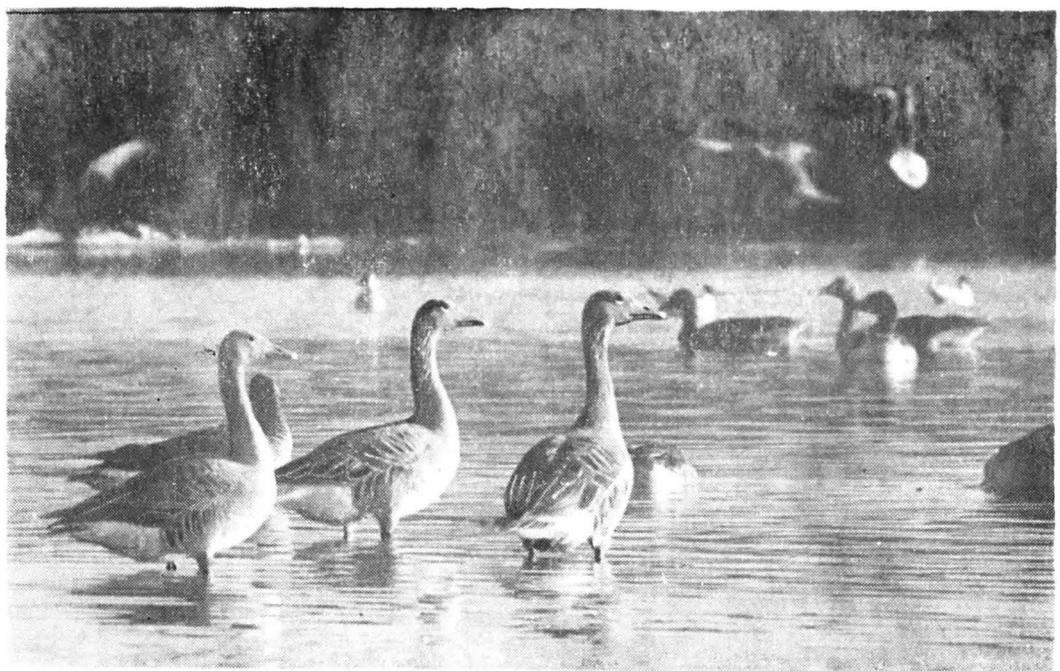

Fig. 12. Giște, la Murighiol. Gänse bei Murighiol.

Foto : 1, 2, 3, 4 și 11 — Peter Zsivanovits. Foto : 5, 6, 7, 8, 9, 10 și 12 — Dan Stănescu.

Din păcate, există încă (cu toate legile emise) tendința locuitorilor de a strînge și consuma ouăle, factor negativ în dezvoltarea speciei. Astfel chiar dacă exemplul nu se referă direct la rezervația Murighiol ci la o zonă adiacentă — sărăturile de la Beibugeac — găsirea unei colonii compusă din 11 cuiburi de *R. avosetta*, din care ouăle au fost scoase în totalitatea lor, în parte fiind sparte și aruncate chiar la fața locului (ouă deja incubate), ni se pare edificatoare (18.05.1971).

Reînființarea pazei C.M.N., existentă de altfel aici pînă acum cîțiva ani, este o necesitate imperioasă, care nu impune comentarii.

HIMANTOPUS HIMANTOPUS L., 1758.

Cătăliga (*Băcescu și colab.*, 1967) am observat-o atît la Histria cît și mai cu seamă Murighiol, aici ca specie sigur cuibăritoare.

Există desigur fluctuații de la an la an în ceea ce privește numărul perechilor care nidifică, cît și a locului ales pentru depunerea pontei. În 1966 (*Papadopol*, 1966) apoi 1968 (*Tălpeanu*, 1968; *Stănescu*, 1968), cătăliga, a cuibărit la Beibugeac bunăoară, fiind reprezentată pentru Murighiol în 1966 doar cu un singur cuib. (*Papadopol* 1968).

Cuibăritul speciei la Murighiol pentru lunile V, VI 1971 a fost exclud, înregistrînd doar prezența a 6 exemplare care efectuau zboruri zilnice, pe scurtă distanță, sau chiar pînă la Beibugeac.

Motivul neînjgebării cuibului în acest an, poate fi acela amintit deja de Papadopol: instabilitatea nivelului apei care prin creștere duce la dispariția formațiilor vegetale consolidate — cel mai des folosit suport pentru cuibar (*Papadopol*, 1965, 1968), pe de altă parte, păsunatul ovinelor și bovinelor, semnalat ca factor negativ încă de F. Roux (*Roux*, 1967) și Steinbacher, (*Steinbacher* 1970) în perpetuarea speciei. Situația este cu atît mai gravă, cu cît *H. himantopus L.*, este declarat monument al naturii.

Pentru Histria, cătăliga este o apariție mult mai rară, observată de noi în plină perioadă de cuibărit: iunie 1970 (*Stănescu*, 1970) și mai 1971.

PHALAROPUS LOBATUS (L.) 1758

„Specia arctică relativ rară“ (*Papadopol*, 1966) notată este consemnată de către Papadopol ca specie de pasaj, observată la noi în țară în timpul migrațiilor de toamnă — august/octombrie. (*Papadopol*, 1966).

În legătură cu *Ph. lobatus L.*, detinem o singură dată a identificării sale, la Histria: 15.05.1971 (3 exemplare).

LARUS FUSCUS L., 1758.

• Un exemplar la Histria în zbor, de-a lungul lacului Sinoe — 21.05.1970.

HYDROPROGNE CASPIA (Pall.) 1770.

Observată doar la Histria ; un exemplar : 6.06.1970 ; 5 exemplare : 16.05.1971.

APUS APUS (L.) 1758.

În 1966 (Histria), pe data de 20.05., sînt identificați în zbor, cca. 50—60 indivizi.

OENANTHE PLESCHANKA (LEPECHIN) 1770.

Prezența pietrarului negru la Histria (*Stănescu 1970*), este după părerea noastră accidentală.

Inscrierea sa pe lista speciilor existente aici, se datorește unui exemplar mascul observat în partea de N a ruinelor cetății, pe data de 1.06.1970.

Concluzii :

— În rezervațiile de la Histria și Murighiol, s-a înregistrat un număr total de 141 specii, care reprezintă mai mult de 1/3 din avifauna țării noastre (Histria : 115 sp. ; Murighiol : 108 sp.).

— Totalul speciilor aparține la 15 elemente faunistice : palearctic (64 specii, 45,6%), paleoxeric (1 specie, 0,7%), holartic (15 specii, 10,6%), european (8 specii, 5,6%), turchestano-mediteranean (6 specii, 4,2%), europeano-turchestan (11 specii, 8,1%), siberian (2 specii, 1,4%), mediteranean (3 specii, 2,1%), arctic (9 specii 6,3%), indo-african (4 specii, 2,8%), neoarctic (1 specie, 0,7%), cosmopolit (8 specii, 5,6%), sarmatic (4 specii, 2,8%), etiopian (1 specie, 0,7%) și turchestan (4 specii, 2,8%).

— Atât la Histria cât și la Murighiol, se impune ca în cazul rezervațiilor refugiu, să se stabilească o anumită conduită în respectarea teritoriului ca atare.

Autorii se gîndesc aici, la eternul păsunat, factor negativ în perpetuarea speciilor nidifuge. Nu mai puțin distrugătoare, este și activitatea gospodăriilor agricole, care își extind arăturile și în zonele tampon ale rezervației (Murighiol, 1971 ! !), limitînd sau făcînd imposibil cuibăritul anumitor specii.

O bună înțelegere din partea organelor agricole și zootehnice locale, ar duce la îmbinarea judicioasă a dezideratelor economice cu cele ale ocrotirii naturii, păstrîndu-se astfel și generațiilor viitoare valori cu caracter unic în Europa.

BIBLIOGRAFIE

1. BAUER K.M., V. BLOTZHEIM, URS N.G. (1966): „Handbuch der Vögel Mitteleuropas“ Bd. 1. Akad. Verlagsg. Fran f. a. Main.
2. BĂCESCU, M. și colab. (1967) ; „Nomenclatorul păsărilor din R.S.R.“ Rev. Muz. 2.
3. BICHICEANU, M. (1968) : „Histria, loc de întîlnire a unor păsări rare“ / „Ocrotirea naturii“ 12/2. Acad. R.S.R.
4. CĂTUNEANU, I. și colab. (1967) : „Recherches ornithologiques dans la Dobroudja (1965 et 1966). „Travaux de Museum d'Histoire Naturelle“ Gr. Antipa. vol. VII. București.
5. LINȚIA, D. (1955) : Păsările din R.P.R. vol. III. Buc. Ed. Acad. RPR
6. PAPADOPOL, A. (1965) : „Ornitofauna refugiuului „Sărăturile Murighiol“ și a celor de la Lunca — reg. Dobrogea“ Ocrot. nat. 9/2 Ed. Acad. R.S.R.
7. PAPADOPOL, A. (1966) : „Les Charadriiformes de Roumanie“ Travaux. Buc.
8. PAPADOPOL, A. (1968) : Les Charadriiformes de Roumanie (II). Travaux. Buc.
9. ROUX, F. (1967) : „Observations sur quelques oiseaux nicheurs du Delta du Danube en 1965“. Ocrot. nat 11/2 Ed. Acad. R.S.R.
10. STĂNESCU, D. (1969) : „Observații asupra speciilor Recurvirostra avosetta și Sterna hirundo într-o colonie mixtă“ Ocrot. nat. Ed. Acad. R.S.R.
11. STĂNESCU, D. și STĂNESCU, C. (1970) : „Histria, păsări și surprise“ „Vinătorul și pescarul“ 10.
12. STEINBACHER, J. (1970) : „Mit Eugen Schumacher im Donaudelta“ Die Gefiederte Welt/6 Frankf. a. Main.
13. TĂLPEANU, M. (1964) : „Flamingul de la Orlea“. Natura/1. Buc.
14. TĂLPEANU, M. (1968) : „Note ornitologice din Dobrogea“, Rev. Muz. 6.
15. TUSCHERER, K., FÖRSTER, D. (1965) : „Ornithologische Beobachtungen in der Umgebung von Konstantza“ Der Falke 7. Berlin.
16. VASILIU, G.D. (1968) : „Systema Avium Romaniae“ Alauda/Paris.
17. VOOUS, K.H. (1962) : „Die Vogelwelt Europas u. ihre Verarbeitung“ Berlin.

VORLÄUFIGE MITTEILUNG ÜBER DIE VERNALE AVIFAUNA DER VOGELSCHUTZGEBIETE HISTRIA UND MURIGHIOL — DOBROGEA

Zusammenfassung.

Im Südosten Europas, im Donaudelta, überschneiden sich fünf grosse Wanderwege der Zugvögel. Zu allen Jahreszeiten werden die Schilfdickichte von zahlreichen Arten bevölkert und bilden ein Mekka für in-und ausländische Ornithologen.

Im Süden aber, unterhalb des Sf. Gheorghe-Armes, liegt Murighiol, und dann — Histria, zwei Schutzgebiete mit einer geradezu aufsehenerregenden Vogelwelt — einer ständigen Quelle ornithologischer Überraschungen.

Vorliegende Arbeit erfasst die Avisauna der Sommermonale aus beiden Schutzgebieten. (Die Monate Mai und Juni, und von der prevernalen Periode, die letzten beiden Wochen des Aprils, der Jahre 1966—1971).

Als ähnliche Arbeiten sind uns die Schriften von M. Bichiceanu für Histria (*Bichiceanu 1968*) und A. Papadopol für Murighiol (*Papadopol 1965*) bekannt.

Unsere Arbeit erscheint als vorläufige Mitteilung. Sie versucht den Ornithologen, die sich für die Dobrogea interessieren, Hinweise zu geben; wir erheben keinen Anspruch auf Vollständigkeit und schliessen nicht aus, dass noch andere, hier nicht genannte Arten, vorkommen.

Die Vögel wurden nach der klassischen Methode bestimmt, das heisst nach ihren äusseren Merkmalen, mit Hilfe des Fernglases. Im Zweifelsfalle und auch um zahlmässige Schätzungen zu erzielen, wurden Teleobjektive verwendet. Einige Arten und Unterarten, vor allen Dingen von Kleinvögeln, wurden im Laufe unserer Beobachtungsaktionen mit Jappnetzen gefangen und bestimmt.

Die Zugehörigkeit zu den faunistischen Elementen entnahmen wir der Arbeit von Voous. (*Voous 1962*).

Zusätzliche Aufzeichnungen für einige bemerkenswerte Arten:

PLATAEA LEUCORODIA L., 1758.

Diese Art tritt sowohl in Histria als auch in Murighiol nur gelegentlich auf. Es wurden Formationsflüge beobachtet und Gruppen während der Nahrungsaufnahme im seichten Wasser. Die grösste Anzahl der Löffler wird für Histria mit 7 Stück (27.05.1971) und für die Salzseen von Murighiol mit 8 Stück angegeben (28.05.1971). F. Roux nennt einige -zig Exemplare für Murighiol, die Beobachtung wurde aber wahrscheinlich am flachen Chiol (See) gleichen Namens gemacht. (*Roux, 1967*).

PHOENICOPTERUS RUBER PALL. 1811.

Am 6.06.1970 entdeckten wir mit C. Stănescu — im Südwesten der Burgruine Histria — einen Flamingo.

Wir beobachteten den Vogel während der Nahrungsaufnahme, das charakteristische Pendeln des Kopfes im Wasser, mit einem relativ langsamem Vorwärtsschreiten verbunden.

Es scheint, dass A. Johnson (Frankreich) gegen Ende des Jahres 1971 dassebe Exemplar bei Burgas in Bulgarien beobachtete, was sich durch die dort vorhandenen Salzböden, die denen von Histria gleichen, erklären liesse. (*Nach einer mündlichen Mitteilung von I. Cătuneanu*).

Wir erkannten in dem von uns beobachteten Individuum einen Altvogel, mit weissem Gefieder und rosenroten Flanken.

Das Vorkommen des Flamingos in Histria wird schon von E. Nadra im Herbst 1969 festgestellt, der auch ein einzelnes Tier sieht. Aus diesem Grund nehmen wir an, dass es sich bei allen drei Meldungen um das gleiche Stück handelt, das nacheinander beobachtet wurde. (*Nadra gibt seine Beobachtung während der IV. Tagung der Museen /1971/ bekannt.*).

Diese Art wird in der rumänischen Fachliteratur schon von D. Lintia (*Lintia, 1944, 1955*) und M. Tălpeanu (*Tălpeanu, 1964*) gemeldet.

TADORNA FERRUGINEA (PALL.) 1764.

Paare und grössere Flüge wurden bei Histria beobachtet. Am 6.06.1971 sehen wir die grösste, von uns zwischen 1966 und 1971 festgestellte Ansammlung von Rostgänsen: eine Gruppe von 16 Individuen beiderlei Geschlechts. Die Rostgänse mischten sich unter die im NW der Burg zu tausenden (!) versammelten jungen und alten *Larus minutus L.* die hier Nahrung suchten.

AYTHYA FULIGULA (L.), 1758.

Am 28. und 29.06.1971 werden zwei Exemplare (Paar?) bei den Salzseen von Murighiol beobachtet. (W. Klemm, mündliche Mitteilung).

Wie auch M. Tălpeanu, der die Reiherente auf dem Agigea-See feststellt. (16.06.1968), sehen wir darin eine Beobachtung, die „frühere Angaben über ihr wahrscheinliches Brutvorkommen in der Dobrogea bestärkt“. (Tălpeanu, 1968). Hinzu kommt noch das von Tuscherer und Förster am Nordende des Taşaul-Sees beobachtete Paar. (Tuscherer und Förster, 1965).

PLUVIALIS SQUATAROLA (L.), 1758 UND P. APRICARIA (CH. L. BREHM), 1831.

Im Mai der Jahre 1969 und 1970 bei Histria, auf den Sanden des Sinoe-Sees, im S der Brugruine beobachtet: den Kiebitzregenpfeifer in zwei, bzw. drei vereinzelten Exemplaren, den Goldregenpfeifer als einzelns Exemplar (1970, Histria).

NUMENIUS PHAEOPUS (L.), 1758.

F. Roux (Roux 1967) stellt diese Art für Histria fest. Er beobachtet in einer gemischten Schar Limikolen, 15 Exemplare, die grösste uns bekannte Individuenzahl.

Als rezente Beobachtung dieser Art gilt die mündliche Mitteilung Dr. Tibor Weisz' (Tschechoslowakei, Bardejov); der am 22.08.1971 fünf Exemplare des Regenbrachvogels, aber auch eine Pfuhlschnepfe (*Limosa lapponica* L., 1758) ausmachen konnte. Die Beobachtung wurde allerdings ausserhalb des von uns studierten Frühjahrsaspektes gemacht.

RECURVIROSTRA AVOSETTA L., 1758.

Histria ist zweifellos von einer grösseren Zahl Säbelschnäbler bevölkert als Murighiol.

Wir konnten ein Nest auf einer kleinen Insel im südlichen Teil der Salzseen von Murighiol entdecken. Dieser Fund bestärkt die von Papadopol im Jahre 1965 gelieferten Daten. (Papadopol, 1965).

Trotz aller Gesetze werden die Gelege immer noch von den Einheimischen zu Nahrungszwecken gesammelt, vor allem bei dem in der Nähe Murighiols gelegenen Salzsee von Beibugeac. Wir fanden da eine aus 11 Nester gebildete Säbler-Kolonie, die vollkommen zerstört war; die angebrüteten, nicht mehr geniessbaren Eier, lagen zerbrochen umher. (18.05.1971). Es ist fraglos, dass die Bruten dieser seltenen Art nicht geschützt sind, solange die Naturschutzkommision ihre Wildwarte nicht wieder einsetzt.

HIMANTOPUS HIMANTOPUS L., 1758.

Den Stelzenläufer konnten wir in Histria und Murighiol antreffen, hier auch als Brutvogel. Natürlich kommt es in den einzelnen Jahren zu Schwankungen, sowohl was die Anzahl der Nester anbelangt, als auch die gewählten Brutstellen. Während in den Jahren 1966 (Papadopol, 1966) und 1968 (Tălpeanu, 1968; Stănescu, 1968) zum Beispiel mehrere Brutvorkommen für Beibugeac gemeldet wurden, nistete in Murighiol nur ein einziges Paar. (Papadopol, 1968).

In Mai und Juni 1971 war eine Brut ausgeschlossen, obwohl wir drei Paare bei Murighiol fleigen sahen. Papadopol hat einen der Gründe dafür angegeben. Wegen Hochwasser kann sich die Pflanzendecke, die als Untergrund der Niststätten dient, nicht festigen. (Papadopol, 1965, 1968). Dazu kommt noch das Beweidern durch Hornvieh und Schafe, das schon von F. Roux (Roux, 1967) und Steinbacher (Stein-

bacher, 1970) gemeldet wurde und sich auf die Fortpflanzung der Art als ungünstig erweist. Das ist umso ärger, als der Stelzenläufer Naturdenkmal ist.

In Histria ist diese Art viel seltener. Wir beobachteten sie im Juni 1970 (Stănescu 1970) und im Mai 1971.

PHALAROPUS LOBATUS (L.), 1758.

Als „relativ seltene arktische Art“ wird das Odinshühnchen von Papadopol (Papadopol, 1966) als Durchzügler im Herbst für unser Land nachgewiesen. Wir können eine einzige Beobachtung (Histria, 15.05.1971, drei Exemplare) angeben.

OENANTHE PLESCHANKA (LEPECHIN), 1770.

Das Vorkommen des Nonnensteinschmäzers in Histria (Stănescu, 1970) kann als zufällig angesehen werden. Diese Art wurde nach einem Männchen, das am 1.06. 1970 im Norden der Burgruine Histria beobachtet wurde, in unsere Liste aufgenommen.

Zusammenfassend können wir sagen, dass in den Schutzgebieten Histria und Murighiol 141 Arten festgestellt wurden, also 1/3 der rumänischen Avifauna. (Histria 115 Arten; Murighiol 108 Arten). Diese Arten gehören 15 Faunenelementen an: palearktisch (64 Arten, 45,6%), paleoxerisch (1 Art, 0,7%), holarktisch (15 Arten, 10,6%), europäisch (8 Arten, 5,6%), turkestanisch-mediterran (6 Arten, 4,2%), europäisch-turkestanisch (11 Arten, 8,1%), sibirisch (2 Arten, 1,4%), mediterran (3 Arten, 2,1%), arktisch (9 Arten, 6,3%), indo-afrikanisch (4 Arten, 2,8%), neoarktisch (1 Art, 0,7%), cosmopolitisch (8 Arten, 5,6%), sarmatisch (4 Arten, 2,8%), etiopisch (1 Art, 0,7%) und turkestanisch (4 Arten, 2,8%).

Die Pufferzonen der Schutzgebiete Histria und Murighiol dürfen weder beweidet noch bearbeitet werden, da sich beides auf die Fortpflanzung der Nestflüchter negativ auswirkt. Ein verständnisvolles Zusammenarbeiten der zuständigen landwirtschaftlichen Stellen mit denen des Naturschutzes, könnten auch für kommende Generationen diese für Europa einzigartige Vogelwelt erhalten.